

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY

ul. Głowackiego 28 , 10-448 OLSZTYN ☎ 089/522 79 00, fax. 522 79 01, e-mail: olwu@up.gov.pl

ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE NA WARMII I MAZURACH W I PÓŁROCZU 2008

OLSZTYN LIPIEC 2008

Przedruk w całości lub w części oraz wykorzystanie danych statystycznych w druku dozwolone jest wyłącznie z podaniem źródła.

**Opracował:
dr Alfred Czesła
Socjolog**

**Wojewódzki Urząd Pracy
ul. Głowackiego 28
10 – 448 Olsztyn
tel. 089/5227936
fax. 089/5227901**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
I. BEZROBOTNI WEDŁUG GRUP ZAWODÓW	6
II. OFERTY PRACY WEDŁUG GRUP ZAWODÓW	15
III. ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE	21
3.1. ZAWODY NADWYŻKOWE	22
3.2. ZAWODY WYKAZUJĄCE RÓWNOWAGĘ NA RYNKU PRACY	24
3.3. ZAWODY DEFICYTOWE	25
3.4. SZANSA UZYSKANIA OFERTY PRACY W ZAWODZIE	27
ZAKOŃCZENIE	31

WSTĘP

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 8, ust. 1 pkt. 3 i art. 9, ust. 1 pkt 9) sporządzanie analiz rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jednym z zadań samorządu województwa oraz samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy.

Monitoring zawodów to proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno - zawodowym. Stanowi on podstawę do formułowania ocen, wniosków, a także prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów kształcenia zawodowego. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest szczególnie potrzebny dla lokalnych instytucji edukacyjnych oraz przy opracowywaniu programów szkoleniowych dla osób bezrobotnych.

Wdrożenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozwala w szczególności na:

- określenie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na wojewódzkim rynku pracy;
- stworzenie bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo - kwalifikacyjnych w układzie regionalnym;
- wytyczenie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych, zapewniając ich większą efektywność;
- bieżącą korektę poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego – dotyczy władz oświatowych oraz dyrekcji szkół;
- usprawnienie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów szczególnie potrzebnych na lokalnym rynku pracy;
- ułatwienie realizacji programów aktywizujących osoby długotrwale bezrobotne w celu promowania motywowania ich do ponownego zatrudnienia.

Źródłem informacji do opracowania raportu:” Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych na Warmii i Mazurach w I półroczu 2008 roku” są:

- Załącznik 2 do sprawozdania MPiPS-01 – „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Stan na I półrocze 2008 roku”

oraz

- Załącznik 3 do sprawozdania MPiPS -01 – „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za I półrocze 2008 roku”.

Dane liczbowe o bezrobociu i ofertach pracy opracowano posługując się nazwami grup zawodów i specjalności zgodnymi z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 roku w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. z 2004r., nr 265, poz. 2644).

Analizą objęto grupy wielkie (kod 1-cyfrowy) i zawody oraz specjalności (kod 6 – cyfrowy).

Prezentowane w raporcie dane pokazują, jaki procent osób w danej grupie zawodowej może liczyć na w miarę szybkie zatrudnienie. Dokonano tego na podstawie wskaźnika szansy uzyskania oferty pracy i wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów oraz wskaźnika struktury bezrobotnych według zawodów.

Ranking obejmuje 1113 zawodów i specjalności, które zostały podzielone na 11 dużych grup. To rozróżnienie na wielkie grupy zawodów i specjalności ma charakter analityczny i służy uzyskaniu większej przejrzystości prezentowanej pracy.

Opracowany ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych adresowany jest do wszystkich podmiotów i partnerów rynku pracy szczebla wojewódzkiego, powiatowego i miejsko-gminnego.

Prezentowane opracowanie składa się z trzech uzupełniających się części. W części pierwszej przedstawiono bezrobotnych według grup zawodów: stan na 30.VI. 2007 roku. Druga część dotyczy struktury ofert pracy według grup zawodów w omawianym okresie. Zawodom deficytowym i nadwyżkowym poświęcono część trzecią. Całość rozważań zamyka zwięzłe zakończenie zawierające najważniejsze refleksje wynikające z przeprowadzonej analizy.

I. BEZROBOTNI WEDŁUG GRUP ZAWODÓW

Stałą częścią sprawozdawczości o rynku pracy jest struktura i liczba bezrobotnych według zawodów i specjalności.

Sytuacja na warmińsko-mazurskim rynku pracy stale się poprawia. Na koniec czerwca 2008 roku w urzędach zarejestrowanych **było 80 857 bezrobotnych**. To o **20 851** osób, czyli o ponad jedną piątą (**20,5%**) mniej niż przed rokiem. Stopa bezrobocia w czerwcu spadła do **15,9%** i była niższa w stosunku do poprzedniego czasookresu o **3,7** punktu procentowego. W tym czasie spadek dla całego kraju wyniósł 2,8 punktu procentowego. Obserwujemy, zatem większą dynamikę zmniejszenia wskaźnika stopy bezrobocia w regionie niż w kraju. Niestety, choć bezrobocie jest w regionie rekordowo małe, to nadal pozostaje najwyższe w kraju.

W analizowanym okresie wśród ogółu warmińsko-mazurskich bezrobotnych **53 878 osób (66,6,0%) posiadało wyuczony zawód (specjalność)**. W porównaniu do I półrocza 2007 roku odnotowano wśród tej populacji spadek o 14 275 osób, czyli o jedną piątą (21,0%). Względny spadek był nieznacznie silniejszy niż odnotowany w poprzednim czasookresie wśród całej populacji bezrobotnych (o 20,5%).

Zbiorowość bezrobotnych **nie posiadających zawodu, tzw. „ grupa bez zawodu”** spadła z 33 555 osób (I półrocze 2007r.) do 26 979 osób (I półrocza 2008r.), tj. o 6 576 osób, czyli o jedną piątą (19,6%). Bezrobotni nie posiadający zawodu/specjalności stanowili w końcu I półrocza 2008r ponad jedną trzecią (33,4%) ogółu zarejestrowanych (w końcu I półrocza 2007r - 32,9%). Wzrost o 0,5 punktu procentowego. W grupie bezrobotnych bez zawodu **najwięcej było kobiet** - 17 710 osób, tj. 65,6% ogółu tej populacji. W stosunku do poprzedniego czasookresu odnotowano ich spadek o 4 067 osób, czyli o ponad jedną dziesiątą (12,1%)..

W gronie bezrobotnych dominują **kobiety**. Ich populacja liczyła 48 793 osoby i stanowiła ponad trzy piąte (60,3%) ogółu. W I półroczu 2007 roku grupa ta składała się z 60 815 osób tj. 59,8% wszystkich bezrobotnych. W odniesieniu do ubiegłego półrocza odnotowano spadek bezrobotnych kobiet; o 12 022 osoby, czyli o jedną piątą (19,8%) – **patrz tabela 1.**

Tabela 1. Struktura socjodemograficzna bezrobotnych - I półrocze 2007 - 2008.

Bezrobotni – stan na 30.VI.	2007 r.	2008 r.	Zmiany w stosunku do 2007r.		Udział do ogółu bezrobotnych w %	
			liczba	%	2007 r.	2008r.
OGÓŁEM w tym:	101 708	80 857	- 20 851	- 21,0	100	100
PŁEĆ						
kobiety	60 815	48 793	- 12 022	- 19,8	59,8	60,3
mężczyźni	40 893	32 064	- 8 829	- 21,6	40,2	39,7
WIEK						
18 - 24	19 571	16 073	- 3 498	- 17,9	19,2	19,9
25 – 34	27 714	22 080	- 5 634	- 20,3	27,2	27,3
35 – 44	20 859	15 582	- 5 277	- 25,3	20,5	19,2
45 - 54	26 625	20 685	- 5 940	- 22,3	26,1	25,5
55 - 59	6 156	5 671	- 485	- 7,9	6,0	7,1
60 - 64	783	766	- 17	- 2,2	1,0	1,0
WYKSZTAŁCENIE						
wyższe	4 506	4 370	- 136	- 3,0	4,4	5,4
policealne i średnie zawodowe	20 497	16 536	- 3 961	- 19,3	20,2	20,5
ogólnokształcące	8 551	8 014	- 537	- 6,3	8,4	9,9
zasadnicze zawodowe.	29 888	22 477	- 7 411	- 24,8	29,4	27,8
gimnazjalne i niższe	38 266	29 460	- 8 806	- 23,0	37,6	36,4
MIEJSCE ZAMIESZKANIA						
miasto	50 362	40 313	- 10 049	- 19,9	49,5	49,9
wieś	51 346	40 544	- 10 802	- 21,0	50,5	50,1
STAŻ PRACY						
bez stażu	21 961	17 558	- 4 403	- 20,1	21,6	21,7
do 1 roku	14 415	11 897	- 2 518	- 17,5	14,2	14,7
1 - 5 lat	20 913	17 121	- 3 792	- 18,1	20,6	21,2
5 - 10 lat	15 307	11 595	- 3 712	- 24,3	15,1	14,3
10 - 20 lat	16 446	12 652	- 3 794	- 23,1	16,1	15,6
20 - 30 lat	11 012	8 564	- 2 448	- 22,2	10,8	10,6
30 i więcej lat	1 654	1 470	- 184	- 11,1	1,6	1,8
CZASOKRES NA BEZROBOCIU						
do 1 miesiąca	9 050	8 650	- 400	- 4,4	8,9	11,0
1 – 3 miesiące	11 488	11 497	+ 9	- 0,1	11,3	14,1
3 – 6 miesięcy	12 969	11 856	- 1 113	- 8,6	12,7	14,7
6 – 12 miesięcy	19 064	15 944	- 3 120	- 16,4	18,7	19,7
12 - 24 miesiące	15 275	11 103	- 4 172	- 27,3	15,0	13,5
pow. 24 miesięcy	33 862	21 807	- 12 055	- 35,6	33,3	27,0

Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS 01

Blisko połowa (47,2%) bezrobotnych, czyli 38 153 osoby, jest w **wieku 18 – 34 lata**. W I półroczu 2007 roku było ich 47 285 osób i stanowili oni 46,4% ogółu bezrobotnych. W grupie tej wystąpił **spadek** bezrobotnych o 9 132 osoby, tj. o dwie piąte (38,2%). Jedna piąta (19,2%) bezrobotnych (15 582 osoby) była w **wieku 35 – 44 lata**. W poprzednim czasokresie liczyli oni 20 859 osób, tj. 21,0% ogółu. W gronie tym nastąpił **spadek** bezrobotnych o 5 277 osób, tj. o jedną czwartą (25,3%). Bezrobotnych w **wieku 45 – 54 lata** było 20 685 osób, czyli jedna czwartą (25,5%) wszystkich. W ubiegłym półroczu ta populacja wiekowa liczyła 26 625 osób, tj. 26,1% ogółu. Odnotowano w niej **spadek** bezrobotnych o 5 940 osób, tj. o ponad jedną piątą (22,3%). Najmniej liczna (6 437 osób) jest grupa bezrobotnych (8,1%) w wieku **55 – 59 i więcej lat**. W I półroczu 2007 roku zbiorowość ta liczyła 6 939 osób, tj. 7,0% ogółu. W grupie tej nastąpił **spadek** bezrobotnych o 502 osoby, tj. jedną dziesiątą (10,1%).

Wśród bezrobotnych, podobnie jak w latach poprzednich, przeważają osoby posiadające **wykształcenie gimnazjalne i niższe - 36,4%** oraz **zasadnicze zawodowe – 27,8%**. Co piąty (20,5%) bezrobotny legitymował się świadectwem ukończenia szkoły policealnej i średniej zawodowej, a co dziesiąty (9,9%) średniej ogólnokształcącej. Szkołę wyższą ukończyło 5,4% bezrobotnych.

W stosunku do I półroczu 2007 roku we wszystkich tych grupach odnotowano **spadek** bezrobocia. Najwięcej bezrobotnych ubyło w gronie osób z wykształceniem:

- **gimnazjalnym i niższym** – o 8 806 osób, tj. o ponad jedną piątą (23,0%);
- **zasadniczym zawodowym** – o 7 411 osób, czyli o jedną czwartą (24,8%);
- **policealnym i średnim zawodowym** – o 3 961 osób, tj. o jedną piątą (19,3%);
- **średnim ogólnokształcącym** – o 537 osób, w odsetkach o 6,3%);
- **wyższym** – o 136 osób, w odsetkach o 3,0%.

Z analizy wynika, iż ponad połowa (50,1%) bezrobotnych **mieszka na wsi** – łącznie 40 544 osoby. W I półroczu 2007 roku było ich 51 346 osób i stanowili oni 50,5% ogółu. W populacji tej wystąpił **spadek** bezrobotnych o 10 802 osoby, tj. o ponad jedną piątą (21,0%).

Badając **staż pracy bezrobotnych** należy zauważyć, że przytłaczająca większość z nich, tj. 63 299 osób, czyli cztery piąte (78,3%) wcześniej już pracowała. W stosunku do poprzedniego półroczu liczba bezrobotnych, którzy mieli jakiekolwiek doświadczenie zawodowe, zmalała o 16 480 osób, tj. o ponad jedną piątą (21,0%).

Najliczniejszą grupę, bo liczącą 17 121 osób, tj. ponad jedną piątą (21,2%) stanowią osoby o stażu pracy **od 1 do 5 lat**. W I półroczu 2007r. zbiorowość ta składała się z 20 913 osób, co stanowiło 20,6% ogółu. Wystąpił więc spadek bezrobotnych o 3 792 osoby, czyli o 18,1%.

Staż pracy **od 10 do 20 lat** posiadało 12 652 osoby, czyli co szósty (15,6%) bezrobotny. W ubiegłym półroczu było ich 15 307 osób, tj. 16,1% ogółu. W grupie tej nastąpił spadek bezrobotnych o 3 794 osoby, czyli o ponad jedną piątą (23,1%).

Bezrobotnych ze stażem pracy **od 5 do 10 lat** było 11 595 osób, czyli 14,3% ogółu. W ubiegłym półroczu grupa ta liczyła 15 307 osób, tj. 15,1%. Odnotowano zatem **spadek** bezrobotnych o 3 712 osób, czyli o blisko jedną czwartą (24,3%).

Jedna dziesiąta (10,6%) bezrobotnych (8 564 osoby) pracowała **od 20 do 30 lat**. W pierwszym półroczu 2007r. było ich 11 012 osób, tj. 11,0%. Nastąpił więc **spadek** bezrobotnych o 2 448 osób, tj. o ponad jedną piątą (22,2%).

Najmniej liczna (1 470 osób) była grupa bezrobotnych (1,8%) o stażu pracy **30 i więcej lat**. W ubiegłym półroczu liczyła ona 1 654 osoby i stanowiła 1,6% ogółu. W populacji tej wystąpił **spadek** bezrobotnych o 184 osoby, czyli o ponad jedną dziesiątą (11,1%).

Podkreślenia wymaga fakt, iż ponad jedna piątą (21,7%) bezrobotnych (17 558 osób) **nie posiadała żadnego stażu pracy**. W poprzednim czasookresie było ich 21 961 osób, tj. 21,6% ogółu. W grupie tej nastąpił spadek bezrobotnych o 4 403 osoby, czyli o jedną piątą (20,0%).

W otoczeniu bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy w końcu I półrocza 2008 roku ponad jedna dziesiąta (11,0%) z nich tj. 8 650 osób pozbawiona była pracy **do 1 miesiąca**. W ubiegłym półroczu populacja ta liczyła 9 050 osób i stanowiła 8,9% ogółu. W grupie tej nastąpił spadek bezrobotnych o 400 osób, tj. o 4,4%.

Nieznacznie, bo o 9 osób, **zwiększyła się** liczba bezrobotnych (0,1%) pozostających bez pracy **od 1 do 3 miesięcy**.

Co siódmy (14,7%) bezrobotny (11 856 osób) pozostawał bez pracy **od 3 do 6 miesięcy**. W odniesieniu do I półrocza 2007 roku w zbiorowości tej odnotowano **spadek** bezrobotnych o 1 113 osób, tj. o 8,6%.

Blisko jedna piątą (19,7%) bezrobotnych (15 944 osoby) pozostawała bez pracy **od 6 do 12 miesięcy**. W poprzednim czasookresie grupa ta liczyła 19 064 osoby i stanowiła 18,7% ogółu. Wystąpił zatem spadek bezrobotnych o 312 osób, tj. 1,6%.

W szczególnej sytuacji na warmińsko-mazurskim rynku pracy są długotrwale bezrobotni. Populacja bezrobotnych pozostających w rejestrze urzędów pracy łącznie **przez okres ponad 12 miesięcy** liczyła 32 910 osób, tj. ponad dwie piąte (40,7%) ogółu. W pierwszym półroczu 2007 roku grupa ta składała się z 49 137 osób i stanowiła blisko połowę (48,3%) ogółu bezrobotnych.

Na długotrwale bezrobocie narażone są dużo częściej kobiety. Ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych kobiet wynosi 47,5%, podczas gdy analogiczny wskaźnik dla mężczyzn kształtował się na poziomie 30,3%.

W badanym okresie kobiet pozostających **bez pracy 12 i więcej miesięcy** było 23 199 osób, tj. 70,5% ogółu długoterminowych bezrobotnych.. W I półroczu 2007 roku grupa długotrwale bezrobotnych kobiet liczyła 33 358 osób, tj. 67,9% populacji długotrwale bezrobotnych. W stosunku do ubiegłego czasookresu zarejestrowano więc **spadek** długotrwale bezrobotnych kobiet o 10 159 osób, tj. o ponad jedną trzecią (30,5%).

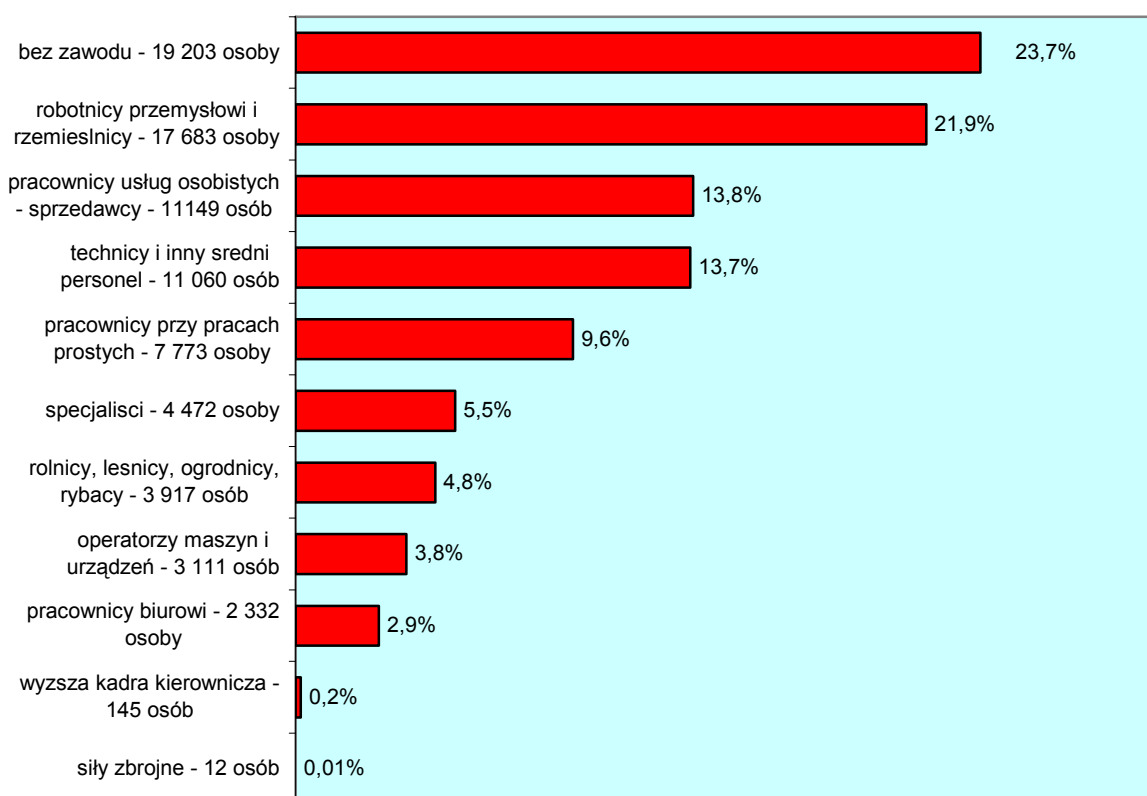
Według klasyfikacji zawodów i specjalności najbardziej zagregowany poziom obejmuje 11 wielkich grup zawodowych.

Są to: siły zbrojne; przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy; specjaliści; technicy i inny średni personel; pracownicy biurowi; pracownicy usług osobistych sprzedawcy; rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy; robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy; operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń; pracownicy przy pracach prostych oraz osoby bez zawodu.

Najliczniejszą grupę - **patrz wykres 1** - bo blisko jedną czwartą (23,7%) ogółu stanowią bezrobotni bez zawodu – łącznie 19 203 osoby. Więcej niż jedną piątą (21,9%) stanowili robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – łącznie było ich 17 683 osoby. Co siódmy (13,8%) bezrobotny wywodził się z populacji pracowników usług osobistych/sprzedawców – łącznie grupa ta liczyła 11 149 osób. Także co siódmy (13,7%) bezrobotny pochodził z grupy zawodowej technicy i inny średni personel – łącznie zbiorowość ta składała się z 11 060 osób. Niemal jedną dziesiątą (9,6%) populacji stanowili pracownicy przy pracach prostych, których razem było 7 773 osób.

Najmniej bezrobotnych było w takich grupach zawodów jak: wyżsi urzędnicy i kierownicy: 145 osób, tj. 0,18%; pracownicy biurowi: 3 917 osób, tj. 4,8%; rolnicy, leśnicy, ogrodnicy i rybacy: 3 917 osób, tj. 4,8%; specjaliści: 4 osoby, tj. 0,01% oraz operatorzy maszyn i urządzeń: 3 111 osób, tj. 3,8%.

Wykres 1. Struktura bezrobotnych według grup zawodów w I półroczu 2008 roku.

Źródło: załącznik 3 do sprawozdania MPiPS - 01. Obliczenia własne.

Biorąc pod uwagę liczbę zarejestrowanych bezrobotnych według stanu na koniec pierwszego półrocza 2008 roku – **patrz tabela 2** - spadek tej liczby odnotowano we wszystkich wielkich grupach zawodów, przy czym najsilniejszy w takich populacjach jak:

- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – o 9 319 osób, tj. blisko jedną trzecią (28,2%);
- pracownicy przy pracach prostych - o 4 098 osób, tj. o ponad jedną czwartą (27,6%);
- pracownicy usług osobistych/sprzedawcy – o 4 098 osób, tj. o ponad jedną piątą (21,8%);
- technicy i inny średni personel – o 3 347 osób, tj. o jedną piątą (19,6%);
- rolnicy, leśnicy, ogrodnicy i rybacy – o 1 632 osoby, tj. o blisko jedną czwartą 23,4%;
- operatorzy maszyn i urządzeń – o 1 592 osoby, tj. o blisko jedną trzecią (28,2%).
- pracownicy biurowi - o 1 027 osób, tj. o ponad jedną czwartą (25,5%).

Wyżej wymienione grupy były też zbiorowościami charakteryzującymi się również najsilniejszym spadkiem napływu do bezrobocia, który przełożył się na spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych pozostających w ewidencji urzędów pracy.

W układzie klasyfikacyjnym grupa zawodu „siły zbrojne”, odgrywa marginesową rolę w strukturze bezrobotnych.

Generalnie jednak – największe trudności ze znalezieniem zatrudnienia mają przede wszystkim bezrobotni bez zawodu. Mimo, iż ich liczba w odniesieniu do poprzedniego czasookresu zmniejszyła się o 2 023 osoby, tj. o blisko jedną dziesiątą (9.5%), to nadal zajmują oni czołowe miejsce pod względem ich liczebności w regionie

Tabela 2. Bezrobotni według grup zawodów w I półroczu lat 2007 – 2008

Grupy zawodowe	Bezrobotni w I półroczu:					
	2007 rok		2008 rok		Spadek do 2007r.	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Ogółem, z tego:	101 708	100	80 857	100	- 20 851	- 20,5
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	196	0,19	145	0,18	- 51	- 26,0
Specjaliści	4 899	4,8	4 472	5,5	- 427	- 8,7
Technicy i inny średni personel	13 774	13,5	11 060	13,7	- 2 714	- 19,7
Pracownicy biurowi	3 003	2,9	2 332	2,9	- 671	- 22,3
Pracownicy usług osobistych/sprzedawcy	14 673	14,4	11 149	13,8	- 3 524	- 24,0
Rolnicy, leśnicy ogrodnicy i rybacy	5 355	5,3	3 917	4,8	- 1 438	- 26,9
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	23 744	23,3	17 683	21,9	- 6 061	- 25,5
Operatorzy maszyn i urządzeń	4 022	3,9	3 111	3,8	- 911	- 22,7
Pracownicy przy pracach prostych	10 777	10,6	7 773	9,6	- 3 004	- 27,9
Siły zbrojne	39	0,04	12	0,02	- 27	- 69,2
Bez zawodu	21 226	21,0	19 203	23,7	- 2 023	- 9,5

Źródło: załącznik 3 do sprawozdania MPiPS - 01. Obliczenia własne.

Wnikliwa analiza bezrobotnych według dużych grup zawodów pozwoliła na sporządzenie rankingu. Znalazła się w nim grupa pierwszych czterdziestu najliczniej występujących bezrobotnych.

Grupa bezrobotnych posiadająca zawody, wymieniona w tabeli 3, liczyła **51 087 osób i stanowiła ponad trzy piąte (63,2%)** populacji zarejestrowanych w urzędach pracy.

Tabela 3. Lista 40 zawodów o największej liczbie bezrobotnych - I półrocze 2008r.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu i specjalności	Bezrobotni	
			Liczba	Udział do ogółu w %
1	522107	Sprzedawca	8 952	11,30
2	613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	3 082	3,89
3	743304	Krawiec	3 030	3,83
4	341902	Asystent ekonomiczny/technik ekonomista	2 558	3,23
5	512201	Kucharz	2 218	2,80
6	913207	Sprzątaczką	2 029	2,56
7	712102	Murarz	1 898	2,40
8	321208	Technik rolnik	1 737	2,19
9	914103	Robotnik gospodarczy	1 653	2,09
10	723105	Mechanik samochodów osobowych	1 652	2,09
11	722204	Ślusarz	1 647	2,08
12	743604	Szwaczka	1 554	1,96
13	931301	Robotnik budowlany	1 459	1,84
14	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	1 271	1,60
15	311502	Technik mechanik	1 269	1,60
16	419101	Pracownik biurowy/technik prac biurowych	1 198	1,51
17	742204	Stolarz	990	1,25
18	741203	Piekarz	876	1,11
19	742207	Stolarz meblowy	857	1,08
20	241102	Ekonomista	762	0,96
21	833104	Kierowca ciągnika rolniczego	760	0,96
22	341501	Handlowiec	725	0,92
23	741201	Cukiernik	703	0,89
24	621190	Ogrodnik	656	0,83
25	311204	Technik budownictwa	656	0,83
26	512302	Kelner	653	0,82
27	723306	Mechanik pojazdów rolniczych	643	0,81
28	722304	Tokarz	634	0,80
29	321303	Technik technologii żywności	514	0,65
30	612990	Hodowca zwierząt	497	0,63
31	915202	Dozorca	447	0,56
32	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	430	0,54
33	714101	Malarz budowlany	424	0,54
34	413103	Magazynier	420	0,53
35	713604	Monter instalacji wodociągowo-kanalizacyjnych	387	0,49
36	913204	Pomoc kuchenna	382	0,48
37	514102	Technik technologii odzieży	378	0,48
38	513301	Opiekunka domowa	373	0,47
39	247901	Specjalista administracji publicznej	364	0,46
40	244104	Pedagog	349	0,44

Źródło: załącznik 3 do sprawozdania MPiPS - 01.Obliczenia własne.

Na czele klasyfikacji zawodów i specjalności bezrobotnych w I półroczu 2008 roku - podobnie jak w poprzednich czasokresach - znalazły się osoby posiadające niskie kwalifikacje zawodowe.

W rankingu zawodów bezrobotnych niezmiennie pierwsze miejsce pod względem liczebności zajmują: sprzedawcy; rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej; krawcy; asystenci ekonomiczni; kucharze; sprzątaczkę; murarze; technicy rolnicy; robotnicy gospodarczy; mechanicy samochodów osobowych; ślusarze; szwaczki; technicy mechanicy; pracownicy biurowi; mechanicy pojazdów rolniczych; kierowcy ciągników rolniczych; piekarze; stolarze; cukiernicy; technicy technologii żywności; ogrodnicy; mechanicy pojazdów rolniczych; technicy żywienia i gospodarstwa domowego; technicy technologii odzieży.

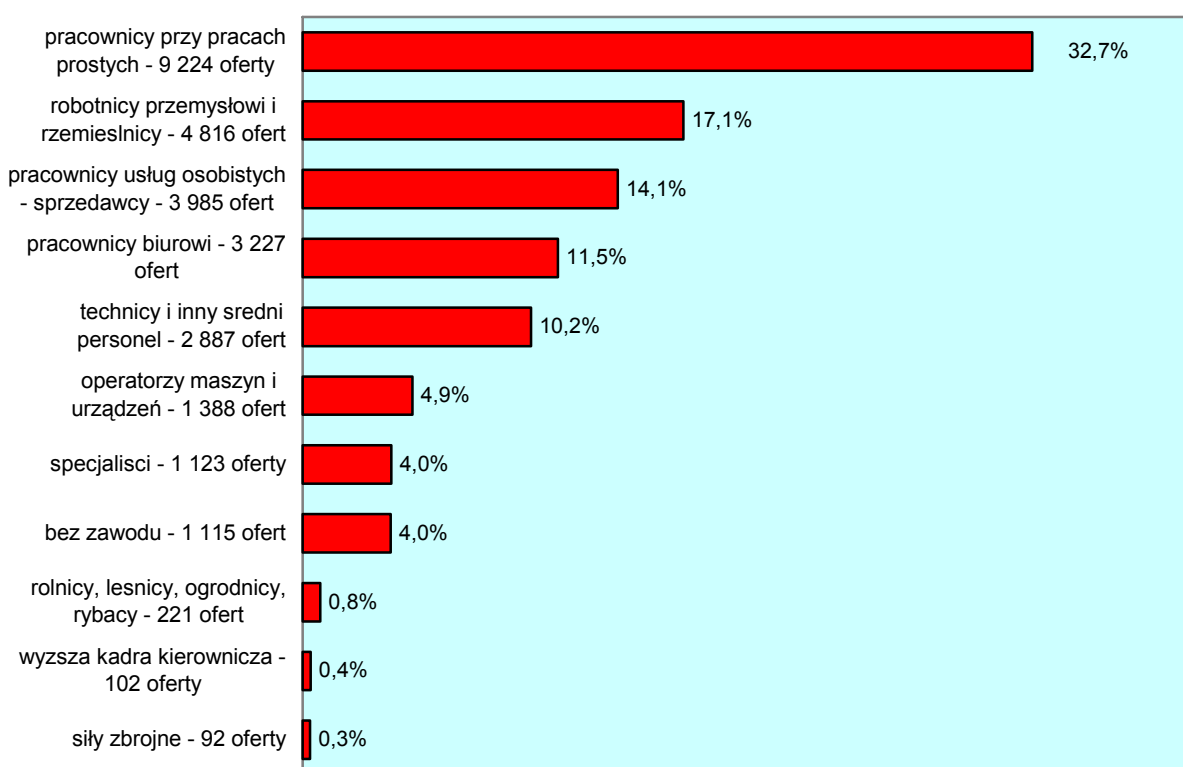
Na uwagę zasługuje fakt, iż w rankingu 40 zawodów o największej liczbie bezrobotnych znalazły się osoby legitymujące się wykształceniem wyższym. Są to: ekonomiści, specjaliści administracji publicznej i pedagodzy. Jednak z roku na rok liczba bezrobotnych w tych zawodach systematycznie maleje.

II. OFERTY PRACY WEDŁUG GRUP ZAWODÓW

W pierwszym półroczu 2008 roku do powiatowych urzędów pracy zgłoszono w sumie 28 180 ofert pracy, to jest **o 2 267 ofert mniej** niż w analogicznym okresie 2007 roku. – **spadek o 7,4%.**

Według Klasyfikacji Zawodów i Specjalności, najbardziej zagregowany podział obejmuje 11 wielkich grup zawodowych, co ilustruje **wykres 2.**

Wykres 2. Struktura ofert pracy według grup zawodów I półroczu 2008 roku.

Źródło: załącznik 3 do sprawozdania MPiPS - 01.Obliczenia własne.

Struktura pozyskanych ofert pracy według poszukiwanych kwalifikacji zawodowych wskazuje, że największe zapotrzebowanie pracodawców dotyczy osób należących do grupy zawodowej pracownicy przy pracach prostych - 9 234 oferty, tj. ponad jedna trzecia (32,7%) i do grupy zawodowej robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy - 4 816 ofert, tj. 17,1% wszystkich.

Stosunkowo dość często pracodawcy oferowali też pracę przedstawicielom grup:

- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy - 3 985 ofert, tj. 14,4%;
- pracownicy biurowi – 3 227 ofert, tj. 11,4%;
- technicy i inny średni personel - 2 887 ofert, tj. 10,2%;
- operatorzy maszyn i urządzeń – 1 388 ofert, tj. 4,9%;
- specjaliści - 1 123 oferty, tj. 4,0%.

Cechą charakterystyczną zgłoszonych ofert pracy jest ich większa ilość odnosząca się do stanowisk robotniczych niż nierobotniczych.

.Porównanie liczby ofert pozyskanych przez urzędy pracy w I półroczu 2008 i 2007 roku – **patrz tabela 4** - wskazuje, iż tylko **w czterech** dużych grupach odnotowano **wzrost** propozycji zatrudnienia, w tym największy dla:

- pracowników biurowych – o 122 osoby, tj. o 4,0%;
- sił zbrojnych – o 92 osoby, tj. o 100%;
- bezrobotnych bez zawodu – o 45 osób, tj. o 4,5%.
- wyższych urzędników i kierowników – o 36 osób, tj. o 54,5%;

Spadek ofert pracy zanotowano w **siedmiu** grupach zawodów, w tym największy wśród:

- operatorów i monterów maszyn i urządzeń – o 749 ofert, tj. o 35,0%;
- robotników przemysłowych i rzemieślników - o 553 oferty, tj. o 10,3%;
- pracowników przy pracach prostych – o 384 oferty, tj. o - 4,0%;
- techników i innego średniego personelu – o 373 oferty, tj. o 11,4%;
- pracowników usług osobistych i sprzedawców – o 258 ofert, tj. o 6,1%;
- specjalistów - o 151 ofert, tj. o 11,9%;
- rolników, ogrodników, leśników i rybaków - o 94 oferty, tj. o 29,8%

Tabela 4 Oferty pracy według grup zawodów zgłoszone w I półroczu lat 2007 - 2008.

GRUPY ZAWODÓW	Oferty pracy zgłoszone w I półroczu:					
	2007 rok		2008 rok		Wzrost/spadek do 2007 roku	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
OGÓŁEM, z tego:	30 447	100	28 180	100	- 2 267	- 7,4
Wyżsi urzędnicy i kierownicy	66	0,2	102	0,4	+ 36	+ 54,5
Specjaliści	1 274	4,2	1 123	3,9	- 151	- 11,9
Technicy i inny średni personel	3 260	10,7	2 887	10,2	- 373	- 11,4
Pracownicy biurowi	3 105	10,2	3 227	11,4	+ 122	+ 4,0
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	4 243	13,9	3 985	14,4	- 258	- 6,1
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	315	1,0	221	0,8	- 94	- 29,8
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	5 369	17,6	4 816	17,1	- 553	- 10,3
Pracownicy przy pracach prostych	9 608	31,6	9 224	32,7	- 384	- 4,0
Siły zbrojne	-	-	92	0,3	+ 92	+ 100
Bez zawodu	1 070	3,5	1 115	3,9	+ 45	+ 4,2

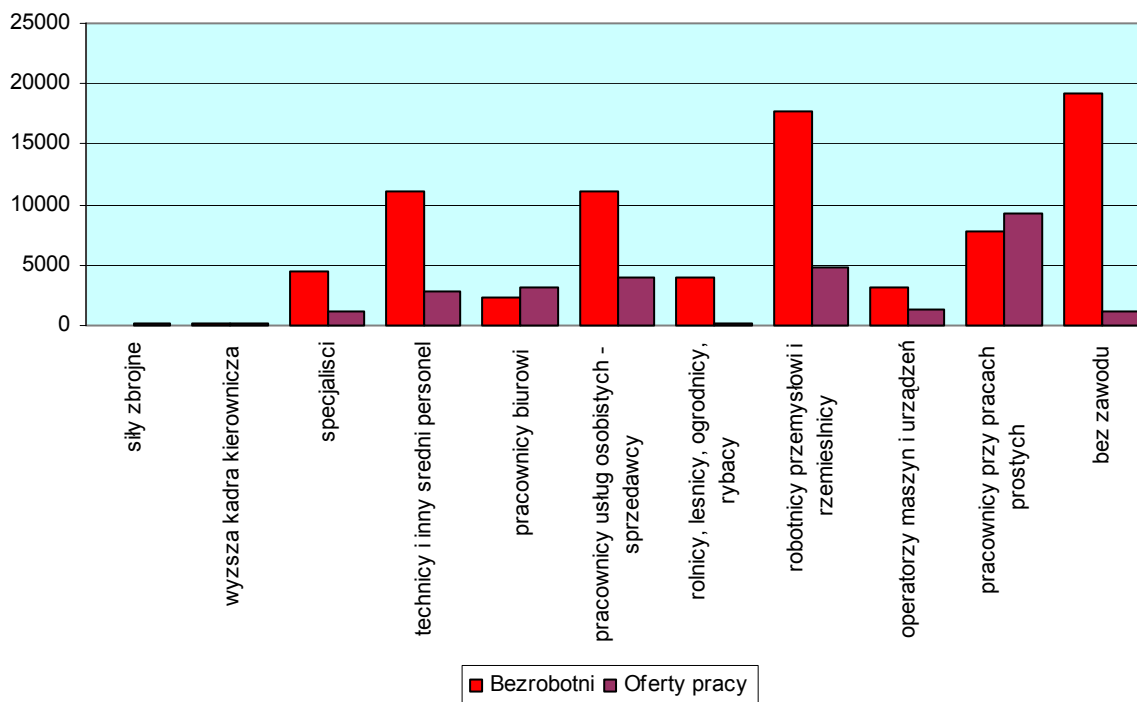
Źródło: załącznik 3 do sprawozdania MPiPS - 01. Obliczenia własne.

Zestawienie informacji o zmianach liczby osób bezrobotnych w wielkich grupach zawodowych z informacjami o zmianach liczby ofert pracy zgłaszanych przez pracodawców dla przedstawicieli tych grup wskazuje, iż:

- jedynie w trzech grupach zawodowych tj.: **pracownicy biurowi, bezrobotni bez zawodu** oraz **wyżsi urzędnicy i kierownicy**, spadkowi liczby bezrobotnych towarzyszył wzrost liczby ofert pracy;
- w populacji, w których odnotowano najsilniejszy, spadek liczby bezrobotnych, to jest: **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, pracownicy usług osobistych/sprzedawcy** oraz **pracownicy przy pracach prostych** wystąpił równocześnie stosunkowo wysoki spadek liczby ofert pracy;
- w pozostałych w grupach zawodowych, tj.: **technicy i inny średni personel, rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy** oraz **specjaliści**, także obok spadku liczby bezrobotnych występował, chociaż w mniejszej skali, spadek liczby ofert pracy;
- w strukturze ofert pracy niebagatelną rolę zaczynają odrywać **siły zbrojne**,
- systematycznie rośnie zapotrzebowanie na pracowników posiadających kwalifikacje zawodowe przynajmniej na poziomie zasadniczym i średnim zawodowym, chociaż nadal pracodawcy zgłaszają największą liczbę ofert dla osób posiadających podstawowe umiejętności, zakwalifikowanych do grupy **pracownicy przy pracach prostych**.

Proporcje liczby bezrobotnych do liczby ofert pracy obrazuje **wykres 3**.

Wykres 3. Bezrobotni a oferty pracy – I półrocze 2008 roku.

Źródło: załącznik 3 do sprawozdania MPiPS - 01. Obliczenia własne.

W tym miejscu należy podkreślić, iż podobnie jak w poprzednich czasookresach ponad połowa wszystkich ofert pracy jest subsydiowana ze środków Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego. W pierwszym półroczu 2008 roku ofert takich było 16 664, co stanowi trzy piąte (59,2%) ogółu. W I półroczu 2007r. ofert subsydiowanych było 18 178, co stanowiło 59,7% ogółu. Wystąpił zatem **spadek** o 1 511 ofert subsydiowanych, czyli o 8,3%.

Z dokonanego bilansu wynika, iż w I półroczu 2008 roku 34 591 bezrobotnych, tj. ponad dwie piąte (42,8%) ogółu podjęło pracę. W tym 28 180 osób, tj. ponad cztery piąte (81,4%) dokonało tego za pośrednictwem urzędów pracy. Pozostali, a więc 6 411 bezrobotnych, czyli prawie jedna piąta (18,6%) znalazła pracę z własnej inicjatywy, bądź uzyskała pomoc od innych podmiotów i partnerów rynku pracy. W I półroczu 2007 roku pracę podjęło 40 047 bezrobotnych, tj. 39,4% ogółu. W tym 30 447 osób, tj. ponad trzy czwarte (76,0%) dokonało tego za pośrednictwem urzędów pracy. Reszta, to jest 9 600 bezrobotnych, czyli blisko jedna czwarta (24,0%) znalazła pracę z własnej inicjatywy, bądź uzyskała pomoc od innych podmiotów i partnerów rynku pracy.

W stosunku do I półrocza 2008 roku zmniejszyła się o ponad jedną dziesiątą (13,6%) tj. o 5 456 osób liczba bezrobotnych podejmujących pracę.

Skrupulatna analiza zarejestrowanych ofert pracy według dużych grup zawodów pozwoliła na sporządzenie rankingu. Znalazła się w nim grupa czterdziestu zawodów o najliczniej występujących ofertach pracy dla bezrobotnych – **patrz tabela 5**. Populacja liczyła łącznie 19 242 oferty i stanowiła ponad trzy piąte (68,3%) ogółu zgłoszonych propozycji zatrudnienia.

Z przedstawionej listy ofert pracy wynika, iż pracodawcy najchętniej chcieli zatrudnić bezrobotnych posiadających zasadnicze i średnie wykształcenie zawodowe. Spora też liczba ofert pracy adresowana była do osób mających bardzo niskie kwalifikacje zawodowe.

W klasyfikacji ofert pracy, według zawodów, niezmiennie pierwsze miejsca pod względem ich liczebności zajmują w kolejności:

- robotnicy gospodarczy;
- sprzedawcy;
- technicy prac biurowych;
- robotnicy budowlani;
- pracownicy administracyjni;
- sprzątaczk;
- murarze
- robotnicy drogowi;
- stolarze;
- pomoce kuchenne;
- kucharze;
- robotnicy w przemyśle przetwórczym;
- magazynierzy;
- kierowcy samochodów ciężarowych;
- kelnerzy;
- ślusarze;
- pracownicy ochrony mienia i osób;
- samodzielni księgowi;
- handlowcy;
- opiekunki domowe;
- kasjerzy handlowi.

Tabela 5. Lista 40 zawodów o największej liczbie ofert pracy – I półrocze 2008r.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu i specjalności	Oferty pracy	
			Liczba	Udział do ogółu w %
1	914103	Robotnik gospodarczy	5 240	18,6
2	522107	Sprzedawca	2 467	8,8
3	419101	Technik prac biurowych	2 114	7,5
4	931301	Robotnik budowlany	1 119	4,0
5	343101	Technik administracji	1 043	3,7
6	913207	Sprzątaczką	555	2,0
7	712102	Murarz	492	1,8
8	743604	Szwaczka	491	1,7
9	931203	Robotnik drogowy	490	1,7
10	742204	Stolarz	464	1,6
11	913204	Pomoc kuchenna	430	1,5
12	512201	Kucharz	381	1,4
13	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	372	1,3
14	413103	Magazynier	315	1,1
15	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	266	0,9
16	512302	Kelner	213	0,8
17	722204	Ślusarz	211	0,8
18	515902	Pracownik ochrony mienia i osób	204	0,7
19	343201	Księgowy [samodzielny]	183	0,7
20	341501	Handlowiec	166	0,6
21	723106	Mechanik pojazdów samochodowych	166	0,6
22	741105	Ubojowy	164	0,6
23	832101	Kierowca samochodu osobowego	161	0,6
24	341503	Przedstawiciel handlowy	149	0,5
25	513301	Opiekunka domowa	148	0,5
26	421102	Kasjer handlowy	143	0,5
27	411101	Sekretarka	140	0,5
28	514102	Fryzjer	131	0,5
29	346102	Opiekun w domu pomocy społecznej	131	0,5
30	712501	Meliorant	130	0,5
31	741103	Rozbieracz-wykrawacz	123	0,4
32	931205	Robotnik torowy	113	0,4
33	422201	Recepcjonista	108	0,4
34	712401	Brukarz	107	0,4
35	631102	Robotnik leśny	105	0,4
36	741203	Piekarz	101	0,4
37	513102	Opiekunka dziecięca	100	0,4
38	712901	Konserwator budynków	100	0,4
39	742207	Stolarz meblowy	99	0,4
40	827101	Operator urządzeń przetwórstwa drobiu	98	0,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do MPiPS - 01.

III. ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE

Niedostosowanie systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy powoduje powstawanie zawodów, na które jest większe lub mniejsze zapotrzebowanie ze strony pracodawców tj.

- **zawodów „nadwyżkowych”**, w których liczba zarejestrowanych bezrobotnych oraz poszukujących pracy jest wyższa niż zgłaszane zapotrzebowanie przez pracodawców w postaci proponowanych miejsc/ofert pracy,
- **zawodów „zrównoważonych”**, w których liczba ofert pracy pokrywa się z liczbą bezrobotnych., wykazują one równowagę na rynku pracy,
- **zawodów „deficytowych”**, w których liczba bezrobotnych i poszukujących pracy nie zaspakaja potrzeb pracodawców, tzn. występuje przewaga ofert pracy nad możliwością zatrudnienia pracownika z odpowiednimi kwalifikacjami.

W celu ustalenia zawodów nadwyżkowych i deficytowych, występujących na warmińsko-mazurskim rynku pracy, posłużono się **wskaźnikiem intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k** $W_{n,I}^k = \frac{\bar{O}_I^k}{\bar{B}_I^k}$ - gdzie: $\bar{O}_I^k$ to średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w I półroczu 2008 roku, przy czym wielkość tą

obliczono według wzoru $\bar{O}_I^k = \frac{\sum_{i=1}^6 O_i^k}{6}$ a $\bar{B}_I^k$ to średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w I półroczu 2008 roku, przy czym wielkość tą

obliczono według wzoru: $\bar{B}_I^k = \frac{\sum_{i=1}^6 B_i^k}{6}$ O_i^k - liczba zgłoszonych ofert pracy w i-tym miesiącu w zawodzie k

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

- a). $W_{n,I}^k < 0,9$ to zawody nadwyżkowe**, tj. na które występuje na warmińsko-mazurskim rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie;
- b). $0,9 \leq W_{n,I}^k \leq 1,1$ to zawody zrównoważone**, tj. wykazujące równowagę na warmińsko-mazurskim rynku pracy;
- c). $W_{n,I}^k > 1,1$ to zawody deficytowe**, tj. na które występuje na warmińsko-mazurskim rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

3.1. ZAWODY NADWYŻKOWE

Na Warmii i Mazurach w strukturze zawodowej bezrobotnych dominują zawody nadwyżkowe. W pierwszym półroczu 2008 roku w populacji zawodów nadwyżkowych sklasyfikowanych było 55 017 osób pozostających bez pracy, tj. blisko dwie trzecie (68,1%) ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. W poprzednim czasookresie grupa ta liczyła 77 715 osób i stanowiła ponad trzy czwarte (76,4%) ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Zatem w zbiorowości tej nastąpił o blisko jedną trzecią (29,2%) spadek zawodów nadwyżkowych.

Posiłkując się wskaźnikiem intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów, wyłoniono **833**, (74,8%), grupy zawodów nadwyżkowych o intensywności nadwyżki zawodów mniejszym od 0,9. W tym **466** zawodów (55,9%) nadwyżkowych była o wskaźniku większym od zera i mniejszym od 0,9 oraz **367** zawodów (44,1%) nadwyżkowych o wskaźniku równym zeru i nie przekraczającym zera, co oznacza, że napływowi bezrobotnych w danym zawodzie nie towarzyszył napływ ofert pracy.

W oparciu o załącznik nr 3 do sprawozdania MPiPS – 01 sporządzono tablicę obejmującą wszystkie zawody (kod 6–cio cyfrowy). Na tej podstawie opracowano ranking 40 zawodów nadwyżkowych o najwyższym poziomie nadwyżki, co prezentuje **tabela 6**.

W grupie zawodów nadwyżkowych, o najwyższym poziomie nadwyżki – tak jak i w pierwszym półroczu 2007 roku – charakteryzuje się **zawód sprzedawcy**, w którym kształtuje się ona na poziomie 4 265 bezrobotnych (w I półroczu 2007 – na poziomie 6 311 bezrobotnych). Na drugim miejscu uplasował się – również podobnie jak w poprzednim czasookresie – **zawód rolnika** – poziom nadwyżki 3 066 bezrobotnych (w poprzednim czasookresie – na poziomie 3 132 bezrobotnych), a na trzecim – **krawiec** – poziom nadwyżki 2 125 bezrobotnych (w poprzednim czasookresie – na poziomie 2 925 bezrobotnych).

W dalszej kolejności znalazły się takie zawody jak: **technik ekonomista** – poziom nadwyżki 2 006 bezrobotnych; **kucharz** – poziom nadwyżki 1 252 bezrobotnych; **ślusarz** – poziom nadwyżki 1 008 bezrobotnych; **technik mechanik** – poziom nadwyżki 921 bezrobotnych; **murarz** – poziom nadwyżki 836 bezrobotnych; **szwaczka** – poziom nadwyżki – 628 bezrobotnych oraz **ogrodnik** – poziom nadwyżki 607 bezrobotnych.

Tabela 6. Ranking 40 zawodów nadwyżkowych o najwyższym poziomie nadwyżki.

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni I półrocze 2008r.	Oferty pracy I półrocze 2008r.	Poziom nadwyżki w liczbach (+)	Wskaźnik intensywności i nadwyżki zawodu ($W_{s,I}^k$)
1	522107	Sprzedawca	6 732	2 467	4 265	0,37
2	613101	Rolnik	3 082	16	3 066	0,01
3	743304	Krawiec	2 195	70	2 125	0,03
4	341902	Technik ekonomista	2 063	57	2 006	0,03
5	512201	Kucharz	1 633	381	1 252	0,23
6	722204	Ślusarz	1 219	211	1 008	0,17
7	311502	Technik mechanik	938	17	921	0,02
8	712102	Murarz	1 328	492	836	0,37
9	743604	Szwaczka	1 119	491	628	0,44
10	723105	Mechanik samochody	672	63	609	0,09
11	621190	Ogrodnik	656	49	607	0,1
12	241102	Ekonomista	624	22	602	0,04
13	741203	Piekarz	619	101	518	0,16
14	741201	Cukiernik	547	36	511	0,07
15	833104	Kierowca ciągnika rolniczego	544	40	504	0,07
16	932104	Robotnik w przemyśle przetwórczym	866	372	494	0,43
17	723306	Mechanik pojazdów rolniczych	496	20	476	0,04
18	311204	Technik budownictwa	476	26	450	0,05
19	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	430	3	427	0,01
20	722304	Tokarz	469	58	411	0,12
21	742207	Stolarz meblowy	496	99	397	0,20
22	341501	Handlowiec	562	166	396	0,30
23	915202	Dozorca	447	59	388	0,13
24	714101	Malarz budowlany	424	85	339	0,20
25	244104	Pedagog	349	10	339	0,03
26	311913	Technik technologii odzieży	329	14	315	0,04
27	713604	Monter instalacji wodociągowo-kanalizacyjnych	387	76	311	0,20
28	247901	Specjalista administracji publicznej	364	62	302	0,17
29	321303	Technik technologii żywności	303	3	300	0,01
30	612990	Hodowca zwierząt	289	2	287	0,01
31	512302	Kelner	491	213	278	0,43
32	742204	Stolarz	727	464	263	0,64
33	514102	Fryzjer	378	131	247	0,35
34	412102	Technik rachunkowości	282	42	240	0,15
35	913206	Salowa	253	15	238	0,06
36	312102	Technik informatyk	292	57	235	0,20
37	916201	Robotnik placowy	264	32	232	0,12
38	723304	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	258	29	229	0,11
39	724201	Elektromonter [elektryk] zakładowy	268	41	227	0,15
40	723390	Monter maszyn i urządzeń	232	9	0,04	223

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do MPiPS - 01.

3.2. ZAWODY WYKAZUJĄCE RÓWNOWAGĘ NA RYNKU PRACY

W zawodach wykazujących równowagę na rynku pracy sklasyfikowanych było 11 120 osób, tj. 13,7% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

Posiłkując się wskaźnikiem intensywności nadwyżki/deficytu zawodów, wyłoniono 54 (4,8%) grup zawodów zrównoważonych tj. wykazujących równowagę na rynku pracy, w przypadku, których, relacje napływu ofert pracy do napływu bezrobotnych wyrażają się wskaźnikiem w przedziale 0,9 – 1,1. Są to te zawody, w których liczba ofert pracy pokrywa się z liczbą bezrobotnych.

W oparciu o załącznik nr 3 do sprawozdania MPiPS – 01 sporządzono tablicę obejmującą wszystkie zawody (kod 6–cio cyfrowy). Na tej podstawie opracowano ranking 20 zawodów zrównoważonych, co prezentuje **tabela 7**.

Tabela 7. Ranking 20 zawodów zrównoważonych o największym poziomie równowagi.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni I półrocze 2008r.	Oferty Pracy I półrocze 2008r.	Wskaźnik intensywności zawodów zrównoważonych ($W_{s,l}^k$)
1	931301	Robotnik budowlany	1 032	1 119	1,08
2	913204	Pomoc kuchenna	382	430	1,13
3	341503	Przedstawiciel handlowy	154	149	0,97
4	913203	Pokojowa [w hotelu]	91	87	0,96
5	713101	Dekarz	81	78	0,96
6	233201	Nauczyciel przedszkola	79	74	0,94
7	721203	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	65	71	1,09
8	422202	Rejestratorka medyczna	38	38	1,00
9	711301	Kamieniarz	23	22	0,96
10	223301	Lekarz weterynarii	22	24	1,09
11	713501	Monter/składacz okien	22	20	0,91
12	245101	Dziennikarz	18	18	1,00
13	346101	Asystent osoby niepełnosprawnej	14	16	1,14
14	828206	Monter sprzętu oświetleniowego	13	12	0,92
15	714202	Lakiernik wyrobów drzewnych	13	12	0,92
16	123501	Kierownik działu zaopatrzenia	13	12	0,92
17	513902	Pomoc farmaceutyczna	12	12	1,00
18	731306	Złotnik - jubiler	9	9	1,00
19	331101	Instruktor odnowy biologicznej	8	8	1,00
20	347502	Instruktor dyscypliny sportu	4	4	1,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do MPiPS - 01.

W populacji 54 zawodów zrównoważonych występujących na warmińsko-mazurskim rynku pracy najliczniej reprezentowani są: robotnik budowlany, pomoc kuchenna, przedstawiciel handlowy; dekarz, spawacz ręczny łukiem elektrycznym, rejestratorka medyczna oraz kamieniarz.

3.3. ZAWODY DEFICYTOWE

W pierwszym półroczu 2008 roku w zawodach deficytowych sklasyfikowanych było 14 720 osób, tj. blisko jedna piąta (18,2%) ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

Posiłkując się wskaźnikiem intensywności deficytu zawodów, wyłoniono 226 (20.3%) zawodów deficytowych, w przypadku których, iloraz napływu ofert pracy do napływu bezrobotnych wyrażają się wskaźnikiem większym niż 1,1.

Poprzez zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

W oparciu o załącznik nr 3 do sprawozdania MPiPS – 01 sporządzono tablicę obejmującą wszystkie zawody (kod 6–cio cyfrowy). Na tej podstawie opracowano ranking 40 zawodów deficytowych o najwyższym poziomie deficytu, co prezentuje **tabela 8**.

W grupie zawodów deficytowych, o najwyższym poziomie deficytu – tak samo jak i w poprzednich latach – wyróżnia się zawód **robotnika gospodarczego** z poziomem deficytu 3 925 ofert pracy. W poprzednim czasookresie – 3 998 ofert..

Na drugim miejscu uplasował się – również podobnie jak w poprzednich latach – zawód **technik prac biurowych** z poziom deficytu 1 166 ofert pracy (w poprzednim czasookresie - 782 oferty pracy), a na trzecim – **technik administracji** z poziom deficytu 552 oferty pracy (w poprzednim czasookresie – 735 ofert pracy).

W dalszej kolejności znalazły się takie zawody deficytowe jak: **robotnik drogowy** – poziom deficytu 314 ofert (w poprzednim czasookresie - 223 oferty pracy); **robotnik torowy** – poziom deficytu 94 oferty pracy; **pracownik ochrony mienia i osób** – poziom deficytu 86 ofert pracy (w poprzednim czasookresie - 56 ofert pracy); **żołnierz zawodowy** – 82 oferty pracy; **ubojowy** – poziom deficytu 80 ofert pracy; **sekretarka** – poziom deficytu 74 oferty pracy (w poprzednim czasookresie – 52 oferty pracy); **operator przetwórstwa drobiu** – 72 oferty; **opiekun w domu pomocy społecznej** – poziom deficytu 70 ofert pracy (w poprzednim czasookresie – 36 ofert pracy); **kasjer handlowy** – poziom deficytu 65 ofert pracy (w poprzednim czasookresie – 57 ofert pracy); **rozbieracz /wykrawacz** – poziom deficytu 65 ofert pracy; **recepjonista** – poziom deficytu 61 ofert pracy; **bibliotekarz** – poziom deficytu 57 ofert pracy; **operator maszyn i urządzeń** – poziom deficytu 55 ofert pracy.

Tabela 8. Ranking 40 zawodów deficytowych o najwyższym poziomie deficytu

Lp.	Kod Zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni I półrocze 2008r.	Oferty pracy I półrocze 2008r.	Poziom deficytu w liczbach (-)	Wskaźnik intensywność i deficytu zawodu ($W_{s,I}^k$)
1	914103	Robotnik gospodarczy	1315	5240	3925	3,98
2	419101	Technik prac biurowych	948	2114	1166	2,23
3	343101	Technik administracji	491	1 043	552	2,12
4	931203	Robotnik drogowy	176	490	314	2,78
5	931205	Robotnik torowy	19	113	94	5,95
6	515902	Pracownik ochrony mienia i osób	118	204	86	1,73
7	011101	Żołnierz zawodowy	5	87	82	17,40
8	741105	Ubojowy	84	164	80	1,95
9	411101	Sekretarka	66	140	74	2,12
10	827101	Operator urządzeń przetwórstwa drobiu	26	98	72	3,77
11	346102	Opiekun w domu pomocy społecznej	61	131	70	2,15
12	421102	Kasjer handlowy	78	143	65	1,83
13	741103	Rozbieracz-wykrawacz	58	123	65	2,12
14	422201	Recepcjonista	47	108	61	2,30
15	348202	Bibliotekarz	31	88	57	2,84
16	829190	Operator maszyn i urządzeń	12	67	55	5,58
17	832301	Kierowca ciągnika siodłowego	4	54	50	13,50
18	341102	Doradca inwestycyjny	1	49	48	49,00
19	341504	Telemarketer	1	47	46	47,00
20	712901	Konserwator budynków	59	100	41	1,69
21	712401	Brukarz	67	107	40	1,60
22	915105	Goniec	5	45	40	9,00
23	347601	Animator kultury	12	51	39	4,25
24	921103	Robotnik terenów zieleni	6	45	39	7,50
25	346103	Opiekunka środowiskowa	29	66	37	2,28
26	621103	Ogrodnik - uprawa grzybów jadalnych	1	38	37	38,00
27	341201	Agent ubezpieczeniowy	27	63	36	2,33
28	713302	Tynkarz	30	65	35	2,17
29	235908	Wychowawca w placówkach oświatowo-wychowawczych	38	72	34	1,89
30	222101	Doradca rolniczy	3	37	34	12,33
31	713201	Glazurnik	26	59	33	2,27
32	421403	Windykator	1	33	32	33,00
33	421201	Kasjer bankowy	47	74	27	1,57
34	343102	Sekretarka medyczna	9	35	26	3,89
35	824190	Operator maszyn do produkcji wyrobów z drewna	29	54	25	1,86
36	412104	Fakturzystka	10	35	25	3,50
37	522108	Sprzedawca w stacji paliw	10	34	24	3,40
38	814101	Operator maszyn do produkcji płyt i sklejek	19	42	23	2,21
39	832201	Kierowca autobusu	43	60	17	1,40
40	811102	Operator koparek i zwałowarek	33	47	14	1,42

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do MPiPS - 01.

3.4. SZANSA UZYSKANIA OFERTY PRACY W ZAWODZIE

Do wyliczenia wskaźnika szansy uzyskania oferty pracy w zawodzie **k** zastosowano poniższy wzór:

$$W_{s,I}^k = \frac{\overline{PO}_I^k}{\overline{PB}_I^k}$$

gdzie: $\overline{PO}_I^k$ to średnia miesięczna liczba ofert pracy w zawodzie **k** w I półroczu 2008 roku, będąca w dyspozycji powiatowego urzędu pracy, obliczana według wzoru:

$$\overline{PO}_I^k = \frac{PO_{t-1}^k + O_I^k}{6}$$

przy czym PO_{t-1}^k to liczba ofert pracy w zawodzie **k**, będąca do dyspozycji powiatowego urzędu pracy w końcu poprzedniego czasookresu (t-1)

a O_I^k to liczba ofert pracy w zawodzie **k**, zgłoszona do powiatowego urzędu pracy w I półroczu 2008 roku

oraz

$\overline{PB}_I^k$ to średni miesięczny poziom rejestrowanego bezrobocia w zawodzie **k** w I półroczu 2008 roku obliczany metodą uproszczoną według wzoru:

$$\overline{PB}_I^k = \frac{PB_{t-1}^k + PB_I^k}{2}$$

przy czym: PB_{t-1}^k to liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie **k** w końcu poprzedniego czasookresu, a PB_I^k to liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie **k** w końcu I półrocza 2008 roku. Im wyższy jest ten wskaźnik tym większa jest szansa na uzyskanie oferty pracy w zawodzie, a im niższy – to odwrotnie.

Wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy w zawodzie jest to bardzo ważna zmienna, ponieważ pozwala na określenie tych zawodów, w których możliwość uzyskania zatrudnienia jest znikoma i wymaga podjęcia działań dążących do przekwalifikowania umiejętności zawodowych posiadanych przez bezrobotnych.

Na podstawie wykazu zawierającego wszystkie zawody dokonano:

- rankingu 30 zawodów o najwyższym poziomie wskaźnika szansy uzyskania oferty pracy – patrz tabela 9;
- klasyfikacji 30 zawodów o zerowym poziomie wskaźnika szansy uzyskania oferty pracy – patrz tabele 10.

Tabela 9. Ranking 40 zawodów o najwyższym wskaźniku szansy uzyskania oferty pracy

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Poziom deficytu zawodu w liczbach (-)	Wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy ($W_{s,I}^k$)
1	341102	Doradca inwestycyjny	48	49,0
2	341504	Telemarketer	46	47,0
3	421403	Windykator	32	33,0
4	414104	Kurier	65	26,0
5	011101	Żołnierz zawodowy	82	17,4
6	832301	Kierowca ciągnika siodłowego	50	13,5
7	222101	Doradca rolniczy	34	12,3
8	242901	Asystent prawny	19	10,5
9	732101	Ceramik wyrobów ceramiki budowlanej	23	8,6
10	743703	Tapicer meblowy	22	8,3
11	921103	Robotnik terenów zieleni	39	7,5
12	821190	Operator maszyn do obróbki metali	33	7,5
13	931205	Robotnik torowy	94	5,9
14	829190	Operator maszyn i urządzeń	55	5,5
15	814107	Operator strugarek i frezarek do drewna	28	5,0
16	347601	Animator kultury	39	4,2
17	725108	Monter elektronik - układy elektroniczne	13	4,2
18	244401	Psycholog	12	4,0
19	343102	Sekretarka medyczna	26	3,8
20	827101	Operator urządzeń przetwórstwa drobiu	72	3,7
21	522108	Sprzedawca w stacji paliw	24	3,4
22	412104	Fakturzystka	25	3,5
23	234104	Nauczyciel - oligofrenopedagog	14	3,0
24	348202	Bibliotekarz	57	2,8
25	742306	Tartacznik	11	2,8
26	721304	Blacharz budowlany	11	2,8
27	931203	Robotnik drogowy	314	2,7
28	341201	Agent ubezpieczeniowy	36	2,3
29	422201	Recepcjonista	61	2,3
30	346103	Opiekunka środowiskowa	37	2,2
31	713201	Glazurnik	33	2,2
32	814101	Operator maszyn do produkcji płyt i sklejek	23	2,2
33	713302	Tynkarz	35	2,1
34	346102	Opiekun w domu pomocy społecznej	70	2,1
35	741103	Rozbieracz-wykrawacz	65	2,1
36	741105	Ubojowy	80	1,9
37	421102	Kasjer handlowy	65	1,8
38	515902	Pracownik ochrony mienia i osób	86	1,7
39	712901	Konserwator budynków	41	1,6
40	712401	Brukarz	40	1,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do MPiPS - 01.

W grupie zawodów o najwyższym wskaźniku szansy uzyskania oferty pracy tylko nieliczne występują w rankingu zawodów deficytowych.

Należy zauważyć, iż w tej grupie znalazły się też zawody charakteryzujące się wysokim wskaźnikiem i poziomem deficytu. Dotyczy to zwłaszcza takich zawodów jak: robotnik drogowy, robotnik torowy, ubojowy, pracownik ochrony mienia i osób, opiekun w domu pomocy społecznej, rozbieracz/wykrawacz, operator urządzeń przetwórstwa drobiu, kasjer handlowy, telemarketer oraz doradca inwestycyjny.

W przypadku wielu zawodów, dla których wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy równa się zero jest skrajnie odmienna. Należą do nich przede wszystkim: rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej, krawiec, technik ekonomista, technik rolnik, technik mechanik, mechanik samochodów osobowych, ekonomista, cukiernik, kierowca ciągnika rolniczego, technik mechanizacji rolnictwa oraz mechanik pojazdów rolniczych.

W tych grupach bezrobotnych konieczna jest reorientacja zawodowa osób o powyższych kwalifikacjach zawodowych. Kierunek działań mogą wytyczyć zawody deficytowe, które pokazują, jakich należy dokonać zmian, aby zaspokoić niewykorzystany potencjał ludzki.

Tabela 10. Ranking 40 zawodów o zerowym wskaźniku szansy uzyskania oferty pracy

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Poziom nadwyżki zawodu w liczbach (+)	Zerowy wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy ($W_{s,I}^k$)
1	613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	3 066	0,01
2	743304	Krawiec	2 125	0,03
3	341902	Technik ekonomista	2 006	0,03
4	321208	Technik rolnik	1 352	0,00
5	311502	Technik mechanik	921	0,02
6	723105	Mechanik samochodów osobowych	609	0,03
7	241102	Ekonomista	602	0,04
8	741201	Cukiernik	511	0,07
9	833104	Kierowca ciągnika rolniczego	504	0,04
10	723306	Mechanik pojazdów rolniczych	476	0,04
11	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	427	0,01
12	723190	Mechanik pojazdów samochodowych	385	0,00
13	512190	Pracownik usług domowych	330	0,00
14	311913	Technik technologii odzieży	315	0,04
15	321303	Technik technologii żywności	300	0,01
16	612990	Hodowca zwierząt	287	0,01
17	621190	Ogrodnik	252	0,01
18	913206	Salowa	238	0,06
19	913202	Palacz pieców zwykłych	223	0,04
20	631101	Drwal	189	0,03
21	311911	Technik technologii drewna	185	0,05
22	743202	Dziemiur	180	0,01
23	341404	Organizator usług hotelarskich	176	0,07
24	321204	Technik hodowca zwierząt	156	0,05
25	311503	Technik mechanizacji rolnictwa	142	0,00
26	321206	Technik ogrodnik	131	0,07
27	244204	Politológ	116	0,01
28	341903	Organizator agrobiznesu	108	0,00
29	816206	Palacz kotłów parowych	105	0,10
30	712202	Betoniarz zbrojarz	104	0,05
31	341401	Organizator obsługi turystycznej	94	0,10
32	913101	Pomoc domowa	93	0,02
33	222105	Inżynier rolnictwa	91	0,03
34	233108	Nauczyciel nauczania początkowego	89	0,04
35	711101	Górník eksploatacji podziemnej	89	0,00
36	743101	Przędzacz	-89	0,00
37	714103	Malarz - tapeciarcz	-80	0,02
38	341403	Organizator usług gastronomicznych	77	0,04
39	311209	Technik ochrony środowiska	76	0,04
40	422301	Telefonistka	73	0,00

ZAKOŃCZENIE

Sytuacja na warmińsko – mazurskim rynku pracy z roku na rok się poprawia. Także w pierwszym półroczu 2008 roku, liczba bezrobotnych spadła do **80 857 osób**. To o **20 851** bezrobotnych, czyli o ponad jedną piątą (**20,5%**) **mniej** niż w poprzednim czasookresie. Stopa bezrobocia zmalała o **3,7** punktu procentowego. W tym czasie spadek stopy bezrobocia dla całego kraju wyniósł 2,8 punktu procentowego. Obserwujemy, zatem większą dynamikę zmniejszenia wskaźnika stopy bezrobocia w regionie niż w kraju. Niestety, choć bezrobocie jest w regionie rekordowo małe, to nadal pozostaje najwyższe w kraju.

Z przeprowadzonej analizy wynika, iż bezrobocie zmalało we wszystkich powiatach. Relatywnie największy spadek liczby bezrobotnych wystąpił w powiatach: Iława; Olsztyn Grodzki; Elbląg Grodzki; Gołdap i Elbląg Ziemski. Najmniejszy zaś w: Braniewie, Bartoszych i Mrągowie.

W badanym okresie pięć powiatów, tj. Ostróda, Bartoszyce, Olsztyn Ziemski, Elk i Elbląg Grodzki, skupiało łącznie ponad dwie piąte (41,7%) wojewódzkiej populacji bezrobotnych.

Spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych odnotowano we wszystkich grupach zawodowych. Podobnie jak w poprzednich czasookresach jego najsilniejszy spadek miał miejsce wśród bezrobotnych posiadających wyuczony zawód niż w całej populacji bezrobotnych

Bardzo duży spadek miał miejsce w grupie zawodowej: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy; pracownicy usług osobistych i sprzedawcy oraz wśród pracowników przy pracach prostych. Te grupy zawodowe były też populacjami charakteryzującymi się silnym spadkiem napływu do bezrobocia.

Jednak mimo tak ewidentnej poprawy rynek pracy w województwie nadal charakteryzuje się głęboką nierównowagą między podażą a popytem w przekroju zawodowym. Występuje wyraźna przewaga liczby zawodów nadwyżkowych w stosunku do zawodów deficytowych.

Największe trudności z zatrudnieniem mają przede wszystkim osoby bez zawodu – stanowią oni blisko jedną czwartą (23,7%) ogółu bezrobotnych

Obserwując sytuację na warmińsko-mazurskim rynku pracy, można stwierdzić, iż bezrobocie dotyka w znacznym stopniu robotników przemysłowych i rzemieślników; pracowników usług osobistych i sprzedawców oraz techników i innego średniego personelu. Są to trzy najliczniejsze grupy zawodowe, które stanowią dwie czwarte (49,3%) ogółu bezrobotnych. Charakterystyczne dla tych grup zawodów jest wykształcenie, a zatem najwięcej bezrobotnych to osoby z wykształceniem zasadniczym i średnim zawodowym.

Najmniej bezrobotnych notujemy wśród przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników; pracowników biurowych; operatorów maszyn i urządzeń oraz specjalistów.

W grupie zawodów o największej liczbie bezrobotnych dominują: sprzedawca, rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej, krawiec, technik ekonomista, kucharz.

Pracodawcy wykazują najmniejsze zainteresowanie takimi zawodami jak: rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej, krawiec, technik ekonomista, technik rolnik, mechanik samochodów osobowych, kierowca ciągnika rolniczego, mechanik pojazdów rolniczych, technik mechanik.

Bez jakichkolwiek szans na znalezienie pracy są: technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik technologii żywności, technik technologii odzieży, ekonomista, pedagog, technik ogrodnik, technik mechanizacji rolnictwa, politolog, socjolog, historyk, prawnik, telefonistka, nauczyciel religii.

Największe zapotrzebowanie ze strony pracodawców notuje się dla grupy zawodowej pracownicy przy pracach prostych, która jednocześnie charakteryzuje się najwyższym wzrostem liczby ofert pracy.

Na liście elementarnych zawodów o największej liczbie ofert pracy znajdują się: robotnik gospodarczy, sprzedawca, technik prac biurowych, robotnik budowlany, murarz. Robotnik gospodarczy zajmuje niezmiennie pierwsze miejsce pod względem liczebności ofert pracy. W tej grupie zawodowej bezrobotni zatrudniani są najczęściej w ramach prac interwencyjnych. Oferty te w swej większości są subsydiowane z Funduszu Pracy i otrzymują je osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, bądź długotrwałym bezrobociem, bez względu na posiadane kwalifikacje, w tym także osoby z wykształceniem wyższym. Robotnik gospodarczy to taka „złota rączka”. Zajmuje się on budynkami mieszkalnymi, hotelowymi, urzędami, kościołami oraz innymi obiektami gospodarczymi, utrzymując je w dobrym stanie technicznym i w czystości.

Pracodawcy stale poszukują sprzedawców. To zawód, w którym obserwuje się największą liczbę bezrobotnych, mimo, iż w stosunku do poprzedniego czasookresu w tej grupie zawodowej bezrobocie spadło. Należy jednak zauważyć, że jedynie niewielka część osób będących bez pracy posiada wykształcenie w tym zawodzie. Zawód ten nie wymaga stosunkowo wysokich kwalifikacji, występuje w nim bardzo duża rotacja, ze względu na powszechność oferowanych stanowisk pracy.

Zdecydowanie największe szanse uzyskania oferty pracy mają: robotnik drogowy; robotnik torowy; żołnierz zawodowy; ubojowy; pracownik ochrony mienia i osób; operator urządzeń do przetwórstwa drobiu; opiekun w domu pomocy społecznej; opiekunka środowiskowa; psycholog; wychowawca w placówkach oświatowo – opiekuńczych; fizjoterapeuta; animator kultury; doradca rolniczy; asystent prawny; telemarketer; tynkarz, glazurnik; kasjer handlowy; brukarz; konserwator budynków - zawody te odznaczały się najsilniejszą dynamiką wzrostu ofert pracy.

Miejsca pracy w województwie warmińsko-mazurskim w znacznej części generowane są przez: administrację publiczną; handel hurtowy i detaliczny; przetwórstwo przemysłowe; usługową działalność komunalną, socjalną i indywidualną oraz sezonowo sektor budownictwa.

Najmniej wolnych miejsc pracy zaoferowano w następujących sekcjach gospodarki: ochrona zdrowia i opieka społeczna; obsługa nieruchomości i firm; edukacja; transport, gospodarka magazynowa i łączność oraz hotele i restauracje.

W dyspozycji służb zatrudnienia pozostaje wiele ofert pracy, których nie można obsadzić, pomimo tego, że w ewidencji bezrobotnych figurują osoby we wskazanych zawodach. Powodem trudności lub niemożności zrealizowania wolnych miejsc pracy są najczęściej: wiek, brak doświadczenia zawodowego, zdezaktualizowane uprawnienia i kwalifikacje zawodowe, długotrwałe bezrobocie oraz „szara strefa”. Zjawisko to można zaobserwować w przypadku ofert wśród spawaczy, szwaczek, ślusarzy, murarzy, tynkarzy, dekarzy, zbrojarzy, brukarzy, kierowców autobusów.

Są też zawody, w których mimo usilnych starań pracy nie ma. Nie pozostaje nic innego jak dostosować swoje umiejętności. Niestety wielu bezrobotnych nadal nie kształci się, nie zmienia, ani nie podnosi kwalifikacji i nie chce dojeżdżać czy też zmieniać miejsca zamieszkania. Co trzeci bezrobotny nie będzie miał większych szans na zatrudnienie, bo albo polubił styl życia bez pracy, albo nie ma żadnych kwalifikacji. To przede wszystkim na takie osoby powinno się zwrócić uwagę, przygotowując specjalne programy, kursy i szkolenia zawodowe.

Bardzo ważną kwestią jest uelastycznienie kształcenia zawodowego, zapewnienie szkołom zawodowym możliwości szybkiej reakcji na zmieniający się rynek pracy poprzez stworzenie ram współpracy z urzędami pracy i lokalnym środowiskiem gospodarczym oraz możliwość uruchamiania krótkich i zróżnicowanych form kształcenia zawodowego.

Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozwala na określenie aktualnych potrzeb rynku pracy. Należy jednak podkreślić, że skupiają się one nie tylko na konkretnych kwalifikacjach zawodowych, zdobytych w systemie szkolnym czy doksztalającym, ale na dodatkowych umiejętnościach o charakterze uniwersalnym, takich jak: planowanie ścieżki własnego rozwoju zawodowego, elastycznego podejścia do oczekiwań pracodawców, uwzględnienia konieczności kilkakrotnych reorientacji zawodowych. Częstym zjawiskiem jest też podejmowanie pracy nie w zawodzie wyuczonym, ale pokrewnym.

Pracodawcy najczęściej do służb zatrudnienia kierują informację o wakatach, które wiążą się z funkcjonowaniem wtórnego rynku pracy, na którym występują zawody niewymagające wysokich kwalifikacji. Powiatowy Urząd pracy jest dla nich instytucją rekrutującą pracowników w tym segmencie rynku, natomiast oferty pracy z pierwotnego rynku pracy są realizowane bezpośrednio przez nich samych, albo są zlecane wyspecjalizowanym agencjom zatrudnienia.

Przedstawiony raport stanowi tylko częściowe źródło wiedzy na temat rynku pracy na Warmii i Mazurach. Prowadzenie dalszych prac monitorujących rynek ofert pracy rozszerzonych o badania sondażowe w zakładach pracy, w szkołach ponadgimnazjalnych, ofert prasowych i losów absolwentów szkół, będzie podstawą do pełniejszego formułowania ocen i prognoz. Uzupełnieniem tego obrazu i materiałem do dalszej analizy powinna być struktura zatrudnienia, a więc dane dotyczące pracujących

Opracował:
dr Alfred Czesła
Socjolog
Wojewódzki Urząd Pracy
w Olsztynie

Akceptował:
mgr Zdzisław Szczepkowski
Dyrektor
Wojewódzkiego Urzędu Pracy
w Olsztynie